

«Halk maslahatlarynyň we Geňeşleriň agzalarynyň saýlawlary hakynda» Türkmenistanyň kanuny 2012-nji ýylyň 31-nji martynda kabul edilen № 291-IV Türkmenistanyň Kanuny esasynda güýjüni ýitiren diýip hasap edilen.

**TÜRKMENISTANYŇ
K A N U N Y**

Halk maslahatlarynyň we Geňeşleriň agzalarynyň saýlawlary hakynda

(Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary 2010 ý., № 3, 62-nji madda)

Şu Kanun welaýat, etrap, şäher halk maslahatlarynyň we Geňeşleriň agzalarynyň saýlawlaryna taýýarlyk görmek we olary geçirmek bilen bagly gatnaşyklary düzgünleşdirýär hem-de Türkmenistanyň raýatlarynyň saýlawlarda öz erk-islegini erkin beýan etmegini üpjün edýän kepillikleri belleýär.

I bap. Umumy düzgünler

1-nji madda. Saýlaw ulgamynyň esaslary

1. Türkmenistanyň Konstitusiyasyna laýyklykda welaýatyň, welaýat hukukly şäheriň, etrabyň, etrap hukukly şäheriň çäginde halk maslahatlarynyň agzalarynyň saýlawlary, etrapdaky şäheriň, şäherçäniň we geňeşligiň çäginde bolsa Geňeşleriň agzalarynyň saýlawlary Türkmenistanyň raýatlary tarapyndan gizlin ses bermek arkaly ählumumy, deň we göni saýlaw hukugynyň esasynda, her saýlaw okrugynda bäsleşik esasynda geçirilýär.

2. Welaýat, welaýat hukukly şäher (mundan beýläk – welaýat), etrap, etrap hukukly şäher (mundan beýläk – etrap, şäher) halk maslahatlarynyň, Geňeşleriň agzalarynyň saýlawlary bir mandatly saýlaw okruglary boýunça geçirilýär. Her saýlaw okrugyndan bir agza saýlanylýar.

3. Saýlaw möwsümi halk maslahatynyň, Geňeşiň agzalygyna dalaşgärleri erkin we deňhukukly görkezmek, aýanlyk we açyklyk, wagyz erkinligi başlangyçlarynda, ähli dalaşgärler üçin deň mümkinçiliklerde amala aşyrylýar.

2-nji madda. Saýlaw ulgamynyň hukuk esasy

1. Saýlaw ulgamynyň hukuk esasy Türkmenistanyň Konstitusiyasy, şu Kanun we Türkmenistanyň beýleki kadalaşdyryjy hukuk namalary bilen kesgitlenilýär.

2. Eger Türkmenistanyň halkara şertnamalarynda şu Kanunda göz önünde tutulan kadalaran başga kadalar bellenen bolsa, onda halkara şertnamalaryň kadalary ulanylýar.

3-nji madda. Ählumumy saýlaw hukugy

1. Halk maslahatlarynyň, Geňeşleriň agzalarynyň saýlawlary ählumumy saýlawlardyr. Saýlawlar gününe çenli on sekiz ýaşy dolan Türkmenistanyň raýatlarynyň saýlamaga hukugy bardyr.

2. Türkmenistanyň raýatlarynyň haýsy millete degişlidigine, teniniň reňkine, jynsyna, gelip çykyşyna, emläk hem wezipe ýagdaýyna, ýaşayan ýerine, diline, dine garaýşyna, syýasy ygtykadyna, haýsy partiýa degişlidigine ýa-da hiç partiýa degişli däldigine

garamazdan, olaryň saýlaw hukugyny göni ýa-da gytaklaýyn çäklendirmek gadagan edilýär.

3. Saýlawlara kazyýet tarapyndan kämillik ukyby ýok diýlip ykrar edilen raýatlar, azatlykdan mahrum edilen ýerlerinde jeza çekýän adamlar gatnaşmaýarlar. Beýleki halatlarda raýatlaryň saýlaw hukuklarynyň çäklendirilmegine ýol berilmeýär we Türkmenistanyň kanunçylygyna bellenilen jogapkärçilige getirýär.

4-nji madda. Saýlaw hukugynyň deňligi

Ähli saýlawçylar saýlawlara deň esaslarda gatnaşmaga hukuklydyr, her saýlawçynyň bir sesi bardyr.

5-nji madda. Göni saýlaw hukugy

Saýlawlar göni saýlawlardyr, halk maslahatlarynyň, Geňeşleriň agzalary raýatlar tarapyndan gös-göni saýlanylýarlar.

6-njy madda. Gizlin ses bermek

Saýlawlarda ses bermek gizlidir, saýlawçylaryň öz erkini beýan edişine gözegçilik etmäge ýol berilmeýär.

7-nji madda. Saýlawlary bellemek

1. Saýlawlar halk maslahatlarynyň, Geňeşleriň agzalarynyň ygtyýarlyk möhletiniň tamamlanmagyna azyndan üç aý galanda Türkmenistanyň Mejlisi tarapyndan bellenilýär.

2. Saýlawlary bellemek hakyndaky karar kabul edilen gününden beýläk baş günden gijä goýman köpçülikleýin habar beriş serişdelerinde resmi taýdan çap edilmäge degişlidir.

3. Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi topar saýlawlar möwsüminiň başlanýandygyny saýlawlar gününe çenli azyndan ýetmiş gün galanda yglan edýär.

8-nji madda. Saýlawlary geçirmegi üpjün etmek

1. Saýlawlara taýýarlyk görmegi we olary geçirmegi Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda döredilýän saýlaw toparlary üpjün edýärler.

2. Saýlawlara taýýarlyk görmekde we olary geçirmekde saýlaw toparlary öz ygtyýarlyklarynyň çäklerinde döwlet häkimiýet we ýerli öz-özüňi dolandyryş edaralaryndan garaşsyzdyrlar.

3. Saýlaw toparlarynyň işine döwlet we ýerli öz-özüňi dolandyryş edaralarynyň, syýasy partiýalaryň, jemgyýetçilik birleşikleriniň, edaralaryň, guramalaryň, kärhanalaryň, şeýle hem wezipeli adamlaryň hem-de raýatlaryň gatysmagyna ýol berilmeýär.

9-njy madda. Saýlaw işleriniň aýanlygy

1. Saýlaw toparlary saýlawlara taýýarlyk görmek we olary geçirmek işlerini aýyk we aýan alyp barýarlar.

Saýlaw toparlary raýatlara öz düzümi, ýerleşýän ýeri we geçirýän işleri hakynda, halk maslahatynyň, Geňeşiň agzalygyna bellige alnan dalaşgärler we olaryň terjimehalyna degişli maglumatlar, her bir dalaşgär üçin ses bermegiň netijeleri hem-de saýlawlaryň

jemleri hakynda habar berýärler.

2. Synçylaryň we dalaşgärleriň ynanylan adamlarynyň saýlaw toparlarynyň mejlislerinde, saýlaw gutulary möhürlenilende, öňünden ses berlende, ses berilýän jaýdan daşarda ses berlende, saýlawlar günü saýlaw uçastogynda ses berlende, sesler sanalanda, saýlawlaryň netijeleri kesgitlenilende hem-de saýlawlaryň umumy jemi jemlenilende bolmaga, saýlawlara taýýarlyk görmegiň we olary geçirmegiň barşynda saýlaw kanunçylygynyň we saýlawlar günü ses bermegiň tertibiniň berjaý edilişini synlamaga hukuklary bardyr.

3. Döwlet häkimiýet we ýerli öz-özüňi dolandyryş edaralarynyň ýolbaşçylaryndan, kazylardan, prokurorlardan, saýlaw toparlarynyň agzalaryndan, dalaşgärlerden başga saýlaw hukugy bar bolan Türkmenistanyň raýaty milli synçy bolup biler.

4. Milli synçylary syýasy partiýalar, jemgyýetçilik birleşikleri bellemäge hukuklydyr. Olaryň ygtyýarlyklary degişli resminama bilen tassyklanylýar.

Milli synçylar degişli welaýat, etrap, şäher saýlaw toparlarynda bellige alynýarlar. Olaryň ygtyýarlyklary bellige alnan gününden başlanýar we saýlawlaryň netijeleriniň resmi taýdan çap edilen gününden tamamlanýar.

5. Daşary ýurtlaryň, halkara guramalarynyň synçylary (mundan beýläk-daşary ýurt (halkara) synçylary) çakylyk haty bar bolan halatynda Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi toparda resmi taýdan bellige alynýar. Olaryň işi şu Kanun we Türkmenistanyň beýleki kanunçylyk namalary, halkara hukugynyň umumy ykrar edilen kadalary bilen düzgünleşdirilýär.

Çakylyk haty saýlawlaryň bellenilen gününden soň Türkmenistanyň Prezidenti, Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi topar tarapyndan iberilip bilner.

Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi topar daşary ýurt (halkara) synçysyna bellenilen nusgadaky şahsyýetnamany gowşurýar.

Daşary ýurt (halkara) synçysynyň ygtyýarlyk möhleti onuň Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi toparda bellige alnan gününden başlanýar we saýlawlaryň netijeleriniň resmi taýdan çap edilen gününden tamamlanýar.

Saýlaw toparlary, döwlet we ýerli öz-özüňi dolandyryş edaralary, wezipeli adamlar öz ygtyýarlyklarynyň çäginde daşary ýurt (halkara) synçysyna zerur bolan ýardamy berýärler.

Daşary ýurt (halkara) synçysy öz işini özbaşdak we garaşsyz amala aşyrýar. Onuň işi bilen bagly çykdaýjylary daşary ýurt (halkara) synçysynyň özi ýa-da ony iberen tarap çekýär.

Daşary ýurt (halkara) synçylary halk maslahatlarynyň, Geňeşleriň agzalygyna dalaşgärler, synçylar bilen duşuşmaga, Türkmenistanyň saýlaw kanunçylygy, saýlawlara taýýarlanylşy we olaryň geçirilişi barada öz pikirini aýtmaga hukuklydyrlar.

Daşary ýurt (halkara) synçylarynyň saýlawlara taýýarlanylşyna we olaryň geçirilişine syn etmek bilen baglanyşykly bolmadyk işleri amala aşyrmaga hukuklary ýokdur. Şu Kanunyň we Türkmenistanyň beýleki kanunçylyk namalarynyň, halkara hukugynyň umumy ykrar edilen kadalarynyň daşary ýurt (halkara) synçysy tarapyndan bozulan halatynda Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi topar onuň resmi taýdan bellige alynmagyny ýatyrp biler.

6. Synçy:

1) saýlawçylaryň sanawy bilen tanyşmaga;

2) öňünden ses berlişine, ses berilýän jaýdan daşarda ses berlişine, saýlawlar günü saýlaw uçastogynda ses berlişine syn etmäge;

- 3) saýlaw býulletenleriniň berlişine syn etmäge;
- 4) sesleriň sanalyşynda doldurylan ýa-da doldurylmadyk islendik saýlaw býulleteni bilen tanyşmaga, şeýle hem saýlaw topary tarapyndan ses bermegiň jemleri hakyndaky teswirnamanyň we beýleki resminamalaryň düzülişine syn etmäge;
- 5) saýlawçylaryň sesleriniň, saýlawçylara berlen saýlaw býulletenleriniň, ulanylmaz ýaly edilen saýlaw býulletenleriniň sanalyşyna syn etmäge;
- 6) saýlaw toparlarynyň ses bermegiň jemleri hakyndaky teswirnamalary we şol teswirnamalara goşulan resminamalar bilen tanyşmaga hukuklydyr.

Synçynyň:

- 1) saýlawçylara saýlaw býulletenini bermäge;
- 2) saýlawçylaryň ýerine saýlaw býulletenini doldurmaga;
- 3) ses bermegiň gizlinligini bozýan hereketleri etmäge;
- 4) saýlaw býulletenleriniň sanalyşyna gatnaşmaga;
- 5) saýlaw toparlarynyň işine päsgel berýän hereketleri etmäge;
- 6) saýlawçylaryň arasynda saýlawlaryň ön ýanyndaky wagyz işlerini geçirmäge hukugy ýokdur.

7. Köpçülikleýin habar beriş serişdeleriniň wekilleri saýlaw toparlarynyň mejlislerine, dalaşgärleri görkezmek boýunça syýasy partiýalaryň, jemgyýetçilik birleşikleriniň mejlislerine, raýatlaryň ýygnaqlaryna, dalaşgärleriň saýlawçylar bilen duşuşyklaryna, ses bermäge başlanmazdan ozal saýlaw gutulary möhürlenende, saýlaw uçastogunda ses bermegiň barşynda we sesler sanalanda, okrug boýunça saýlawlaryň netijeleri takyklandylanda hem-de saýlawlaryň umumy jemi jemlenende bolmaga hukuklydyrlar.

Köpçülikleýin habar beriş serişdeleri saýlawlara taýýarlyk görlişiniň we olaryň geçirilişiniň barşyny beýan edýärler. Saýlaw toparlary, döwlet we ýerli öz-özüňi dolandyryş edaralary, syýasy partiýalar, jemgyýetçilik birleşikleri olara saýlawlara taýýarlyk görmek we olary geçirmek meseleleri baradaky maglumatlary berýärler.

8. Daşary ýurt köpçülikleýin habar beriş serişdeleriniň wekilleriniň saýlawlara taýýarlyk görmegiň we olary geçirmegiň gidişini beýan etmek ygtyýarlyklary Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi toparda resmi taýdan bellige alnan gününden başlanýar we saýlawlaryň netijeleriniň resmi taýdan çap edilen gününden tamamlanýar.

Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi topar daşary ýurt köpçülikleýin habar beriş serişdeleriniň wekiline bellenilen nusgadaky şahsyýetnamany gowşurýar.

Daşary ýurt köpçülikleýin habar beriş serişdeleriniň wekilleriniň işi şu Kanun we Türkmenistanyň beýleki kanunçylyk namalary, halkara hukugynyň umumy ykrar edilen kadalary bilen düzgünleşdirilýär.

Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi topar şu Kanunyň we Türkmenistanyň beýleki kanunçylyk namalarynyň, halkara hukugynyň umumy ykrar edilen kadalarynyň daşary ýurt köpçülikleýin habar beriş serişdeleriniň wekili tarapyndan bozulan halatynda onuň resmi taýdan bellige alynmagyny ýatyryp biler.

10-njy madda. Saýlawlaryň maliýeleşdirilmegi

Saýlawlara taýýarlyk görmek we olary geçirmek Türkmenistanyň Döwlet býujetiniň hasabyna maliýeleşdirilýär.

11-nji madda. Saýlaw kanunçylygynyň bozulmagy üçin jogapkärçilik

1. Türkmenistanyň raýatynyň halk maslahatynyň, Geňeşiň agzasyny saýlamak we agzalygyna saýlanmak, saýlawlaryň öň ýanynda wagyz etmek hukugyny erkin durmuşa geçirmegine zorluk, aldaw, haýbat atmak ýa-da başga ýol bilen päsgel berýän adamlar, şeýle hem saýlaw resminamalaryny galplaşdyran, sesleri bilgeşleýin nädogry sanan ýa-da şu Kanunyň başga hili bozulmalaryna ýol beren saýlaw toparlarynyň agzalary Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenen jogapkärçiligi çekýärler. Halk maslahatynyň, Geňeşiň agzalygyna dalaşgär hakynda görnetin ýalan ýa-da abraýdan gaçyrýan ýalan maglumatlary her hili ýol bilen ýaýradan adamlar hem jogapkärçilige çekilýär.

2. Dalaşgäriň özi tarapyndan şu Kanun bozulan halatynda, degişli saýlaw topary onuň bellige alnandygy hakyndaky karary ýatyryp biler.

3. Saýlawlara taýýarlyk görülýän döwürde ýa-da saýlawlardan soň on günün dowamynda Türkmenistanyň saýlaw kanunçylygynyň bozulandygy barada saýlaw toparlaryna gelen arzalara gowşan gününden başlap bir hepdäniň içinde garalmalydyr, ýöne saýlawlar gününe bir hepdeden az wagt galanda gelen arzalara saýlawlar gününden öň, saýlawlar günü gelen arzalara bolsa haýal edilmän garalmalydyr.

II bap. Saýlaw toparlary

12-nji madda. Saýlaw toparlarynyň ulgamy

Halk maslahatlarynyň, Geňeşleriň agzalarynyň saýlawlaryny geçirmegi şu aşakdaky saýlaw toparlary guraýarlar:

- 1) Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi topar;
- 2) welaýatlaryň saýlaw toparlary;
- 3) etraplaryň we şäherleriň saýlaw toparlary;
- 4) etrapdaky şäherleriň, şäherçeleriň we geňeşlikleriň saýlaw toparlary;
- 5) uçastok saýlaw toparlary.

13-nji madda. Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi topary döretmek

1. Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi topar Türkmenistanyň Prezidenti tarapyndan döredilýär.

2. Topar öz işini Türkmenistanyň Konstitusiyasyna, "Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi topar hakynda" Türkmenistanyň Kanunyna we Türkmenistanyň beýleki kanunçylyk namalaryna laýyklykda guraýar.

14-nji madda. Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi toparyň ygtyýarlyklary

Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi topar:

- 1) saýlawlara taýýarlyk görmäge we olary geçirmäge ýolbaşçylyk edýär;
- 2) şu Kanunyň ýerine ýetirilişine gözegçilik edýär we onuň birmeňzeş ulanylmagyny üpjün edýär, öz ygtyýarlyklarynyň çäklerinde gollanmalary çykarýar, saýlawlara taýýarlyk görmek we olary geçirmek meseleleri boýunça düşündirişleri berýär;
- 3) saýlaw býulletenleriniň, saýlawçylaryň sanawlarynyň, saýlaw toparlarynyň mejlisleriniň teswirnamalarynyň, beýleki saýlaw resminamalarynyň, saýlaw gutularynyň nusgalaryny tassyklaýar, saýlaw resminamalaryny saklamagyň tertibini belleýär;

- 4) saýlawlara taýýarlyk görmek we olary geçirmek üçin çykadjylaryň sanawyny düzýär we ony Türkmenistanyň Ministrler Kabinetine berýär;
- 5) saýlaw toparlarynyň işleriniň zerur maddy-enjamlaýyn serişdeler bilen üpjün edilişine gözegçilik edýär;
- 6) saýlaw toparlarynyň kararlary we hereketleri baradaky arza-şikaýatlara garaýar;
- 7) saýlawlaryň umumy jemini jemleýär, ony köpçülikleýin habar beriş serişdeleriniň üsti bilen ilatyň dykgatyna ýetirýär;
- 8) şu Kanunda we Türkmenistanyň beýleki kanunçylyk namalarynda bellenen beýleki ygtyýarlyklary amala aşyrýar.

15-nji madda. Welaýat saýlaw toparlaryny döretmek

1. Welaýat saýlaw toparlary Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi topar tarapyndan 9-13 agzadan ybarat düzümdä döredilýär.
2. Saýlaw toparynyň düzümi ilatyň dykgatyna ýetirilýär.
3. Welaýat saýlaw toparynyň ygtyýarlyk möhleti baş ýyldyr.

16-njy madda. Welaýat saýlaw toparynyň ygtyýarlyklary

Welaýat saýlaw topary:

- 1) şu Kanunyň ýerine ýetirilişine gözegçilik edýär, saýlawlara taýýarlyk görülmegini we olaryň geçirilmegini üpjün edýär;
- 2) welaýat halk maslahatynyň agzalarynyň saýlawlary boýunça saýlaw okruglaryny döredýär;
- 3) etrabyň, şäheriň, etrapdaky şäheriň, şäherçäniň, geňeşligiň, uçastok saýlaw toparlarynyň işlerini utgaşdyrýar;
- 4) saýlaw toparlaryny jaýlar, ulag, aragatnaşyk serişdeleri bilen üpjün etmäge ýardam berýär, saýlawlaryň maddy-enjamlaýyn üpjünçiligine degişli beýleki meselelere garaýar;
- 5) saýlawlara taýýarlyk görmek we olary geçirmek üçin çykadjylaryň sanawyny Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi topara berýär;
- 6) degişli saýlaw toparlarynyň, syýasy partiýalaryň, jemgyýetçilik birleşikleriniň, edaralaryň, guramalaryň we kärhanalaryň ýolbaşçylarynyň saýlawlara taýýarlyk görmek we olary geçirmek meseleleri bilen baglanyşykly habarlaryny diňleýär;
- 7) welaýat halk maslahatynyň agzalarynyň saýlawlarynda her saýlaw okrugy boýunça saýlaw býulleteniniň ýazgysyny tassyklaýar;
- 8) saýlaw býulletenlerini taýýarlamakda etrap, şäher saýlaw toparlaryna ýardam berýär, saýlaw resminamalarynyň blanklarynyň taýýarlanylmagyny we saýlaw toparlarynyň şolar bilen üpjün edilmegini guraýar;
- 9) welaýat halk maslahatynyň agzalygyna görkezilen dalaşgärleri bellige alýar, olara degişli şahsyýetnamalary gowşurýar, bellige alnan dalaşgärler hakynda habary ilatyň dykgatyna ýetirýär, welaýat halk maslahatynyň agzalygyna dalaşgärleriň terjimehalyna degişli maglumatlar bilen saýlawçylaryň tanşyp bilmeklerini üpjün edýär;
- 10) dalaşgärleriň saýlawlar möwsümine deň şertlerde gatnaşyp bilmeklerini üpjün edýär;
- 11) welaýat halk maslahatynyň agzalygyna dalaşgärleriň ynanylan adamlaryny bellige alýar we olara degişli şahsyýetnamalary gowşurýar;
- 12) welaýat halk maslahatynyň agzalarynyň saýlawlarynda her saýlaw okrugy boýunça saýlawlaryň netijelerini takyklaýar;
- 13) welaýat halk maslahatyna saýlanan agza degişli şahsyýetnamany gowşurýar;

14) welaýat boýunça saýlawlaryň jemini jemleýär, saýlawlaryň jeminiň we halk maslahatyna saýlanan agzalaryň sanawynyň köpçülikleýin habar beriş serişdelerinde çap edilmegini guraýar;

15) welaýat halk maslahatynyň agzalarynyň saýlawlarynda gaýtadan ses bermegi geçirmek hakynda karar kabul edýär we onuň geçirilmegini guraýar;

16) welaýat halk maslahatynyň agzalarynyň saýlawlarynda gaýtadan saýlawlary geçirmek hakynda karar kabul edýär we onuň geçirilmegini guraýar;

17) welaýat halk maslahatynyň çykyp giden agzasynyň ýerine saýlawlary belleýär we onuň geçirilmegini guraýar;

18) saýlaw toparlarynyň kararlary we hereketleri baradaky arza-şikaýatlara garaýar;

19) saýlaw resminamalarynyň bellenilen tertipde saklanylmagyny üpjün edýär;

20) şu Kanunda bellenilen beýleki ygtyýarlyklary amala aşyrýar.

17-nji madda. Etrap, şäher saýlaw toparlaryny döretmek

1. Etrap, şäher saýlaw toparlary degişli welaýat saýlaw topary tarapyndan 11-15 agzadan ybarat düzümde döredilýär.

2. Saýlaw toparynyň düzümi ilatyň dykgatyna ýetirilýär.

3. Etrap, şäher saýlaw toparynyň ygtyýarlyk möhleti baş ýyldyr.

18-nji madda. Etrap, şäher saýlaw toparynyň ygtyýarlyklary

Etrap, şäher saýlaw topary:

1) şu Kanunyň ýerine ýetirilişine gözegçilik edýär, saýlawlara taýýarlyk görülmegini we olaryň geçirilmegini üpjün edýär;

2) etrap, şäher halk maslahatynyň agzalarynyň saýlawlary boýunça saýlaw okruglaryny döredýär;

3) saýlaw uçastoklaryny we uçastok saýlaw toparlaryny döredýär, olaryň işini utgaşdyrýar;

4) saýlaw toparlaryny jaýlar, ulag, aragatnaşyk serişdeleri bilen üpjün etmäge ýardam berýär, saýlawlaryň maddy-enjamlaýyn üpjünçiligine degişli beýleki meselelere garaýar;

5) saýlawlara taýýarlyk görmek we olary geçirmek üçin çykdaýlaryň sanawyny welaýat saýlaw toparyna berýär;

6) etrap, şäher halk maslahatynyň agzalarynyň saýlawlarynda her saýlaw okrugsy boýunça saýlaw býulleteniniň ýazgysyny tassyklaýar, saýlawlara degişli resminamalaryň blanklary, saýlaw býulletenleri bilen uçastok saýlaw toparlarynyň üpjün edilmegini guraýar;

7) degişli saýlaw toparlarynyň, syýasy partiýalaryň, jemgyýetçilik birleşikleriniň, edaralaryň, guramalaryň we kärhanalaryň ýolbaşçylarynyň saýlawlara taýýarlyk görmek we olary geçirmek meseleleri bilen baglanyşykly habarlaryny diňleýär;

8) saýlawçylaryň sanawlarynyň düzülişine we olaryň köpçüligiň dykgatyna ýetirilişine gözegçiligi amala aşyrýar;

9) etrap, şäher halk maslahatynyň agzalygyna görkezilen dalaşgärleri bellige alýar, olara degişli şahsyýetnamalary gowşurýar, bellige alnan dalaşgärler hakynda habary ilatyň dykgatyna ýetirýär, halk maslahatyna agzalyga dalaşgärleriň terjimehalyna degişli maglumatlar bilen saýlawçylaryň tanşyp bilmeklerini üpjün edýär;

10) dalaşgärleriň saýlawlar möwsümüne deň şertlerde gatnaşyp bilmeklerini üpjün edýär;

11) etrap, şäher halk maslahatlarynyň agzalygyna dalaşgärleriň ynanylan adamlaryny

bellige alýar we olara degişli şahsyýetnamalary gowşurýar;

12) ýerine ýetiriji ýerli häkimiýet we ýerli öz-özünü dolandyryş edaralary, syýasy partiýalar, jemgyýetçilik birleşikleri bilen bilelikde, halk maslahatlaryna agzalyga dalaşgärleriň saýlawçylar bilen duşuşyklaryny guraýar;

13) etrap, şäher halk maslahatynyň agzalarynyň saýlawlarynda her saýlaw okrugsy boýunça saýlawlaryň netijelerini takyklaýar;

14) etrap, şäher halk maslahatyna saýlanan agza degişli şahsyýetnamany gowşurýar;

15) etrap, şäher boýunça saýlawlaryň jemini jemleýär, saýlawlaryň jeminiň we halk maslahatyna saýlanan agzalaryň sanawynyň köpçülikleýin habar beriş serişdelerinde çap edilmegini guraýar;

16) etrap, şäher halk maslahatynyň agzalarynyň saýlawlarynda gaýtadan ses bermegi geçirmek hakynda karar kabul edýär we onuň geçirilmegini guraýar;

17) etrap, şäher halk maslahatynyň agzalarynyň saýlawlarynda gaýtadan saýlawlary geçirmek hakynda karar kabul edýär we onuň geçirilmegini guraýar;

18) etrap, şäher halk maslahatynyň, Geňeşiň çykyp giden agzasynyň ýerine saýlawlary belleýär we onuň geçirilmegini guraýar;

19) uçastok saýlaw toparlarynyň kararlary we hereketleri baradaky arza-şikayatlara garaýar;

20) saýlaw resminamalarynyň bellenen tertipde saklanylmagyny üpjün edýär;

21) şu Kanunda bellenen beýleki ygtyýarlyklary amala aşyrýar.

19-njy madda. Etrapdaky şäheriň, şäherçäniň, geňeşligiň saýlaw toparlaryny döretmek

1. Geňeşleriň agzalarynyň saýlawlary boýunça etrapdaky şäheriň, şäherçäniň, geňeşligiň saýlaw toparlary degişli etrabyň, şäheriň saýlaw topary tarapyndan saýlawlara çenli azyndan altmyş gün galanda 7-11 agzadan ybarat düzümde döredilýär.

2. Saýlaw toparynyň düzümi ilatyň dykgatyna ýetirilýär.

3. Saýlaw toparynyň ygtyýarlyklary Geňeşiň saýlanan agzalarynyň ygtyýarlyklary ykrar edilenden soň tamamlanýar.

20-nji madda. Etrapdaky şäheriň, şäherçäniň, geňeşligiň saýlaw toparynyň ygtyýarlyklary

Etrapdaky şäheriň, şäherçäniň, geňeşligiň saýlaw topary:

1) şu Kanunyň ýerine ýetirilişine gözegçilik edýär, saýlawlara taýýarlyk görülmeğini we olaryň geçirilmegini üpjün edýär;

2) Geňeşleriň agzalarynyň saýlawlary boýunça saýlaw okruglaryny döredýär;

3) uçastok saýlaw toparlarynyň işini utgaşdyrýar;

4) uçastok saýlaw toparlaryny jaýlar, ulag, aragatnaşyk serişdeleri bilen üpjün etmäge ýardam berýär, saýlawlaryň maddy-enjamlaýyn üpjünçiligine degişli beýleki meselelere garaýar;

5) uçastok saýlaw toparlarynyň, syýasy partiýalaryň, jemgyýetçilik birleşikleriniň, edaralaryň, guramalaryň we kärhanalaryň ýolbaşçylarynyň saýlawlara taýýarlyk görmek we olary geçirmek meseleleri bilen baglanyşykly habarlaryny diňleýär;

6) saýlawçylaryň sanawlarynyň düzülişine we olaryň köpçüligiň dykgatyna ýetirilişine gözegçiligi amala aşyrýar;

7) Geňeşiň agzalygyna görkezilen dalaşgärleri bellige alýar, olara degişli şahsyýetnamalary gowşurýar, bellige alnan dalaşgärler hakynda habary ilatyň dykgatyna

ýetirýär, Geňeşiň agzalygyna dalaşgärleriň terjimehalyna degişli maglumatlar bilen saýlawçylaryň tanşyp bilmeklerini üpjün edýär;

8) dalaşgärleriň saýlawlar möwsümüne deň şertlerde gatnaşyp bilmeklerini üpjün edýär;

9) Geňeşiň agzalygyna dalaşgärleriň ynanylan adamlaryny bellige alýar we olara degişli şahsyýetnamalary gowşurýar;

10) ýerli öz-özüňi dolandyryş edaralary, syýasy partiýalar, jemgyýetçilik birleşikleri bilen bilelikde Geňeşiň agzalygyna dalaşgärleriň saýlawçylar bilen duşuşyklaryny guraýar;

11) her saýlaw okrugy boýunça saýlaw býulleteniniň ýazgysyny tassyklaýar, saýlaw resminamalarynyň blanklarynyň, saýlaw býulletenleriniň taýýarlanylmagyny we uçastok saýlaw toparlarynyň şolar bilen üpjün edilmegini guraýar;

12) her saýlaw okrugy boýunça saýlawlaryň netijesini takyklaýar;

13) etrapdaky şäher, şäherçe, geňeşlik boýunça saýlawlaryň jemini jemleýär, saýlawlaryň jemini we Geňeşe agza saýlanylanlaryň sanawyny ilatyň dykgatyna ýetirýär;

14) Geňeşe saýlanan agza degişli şahsyýetnamany gowşurýar;

15) gaýtadan ses bermegi geçirmek hakynda karar kabul edýär we onuň geçirilmegini guraýar;

16) gaýtadan saýlawlar geçirmek hakynda karar kabul edýär we onuň geçirilmegini guraýar;

17) Geňeşiň çykyp giden agzasynyň ýerine saýlawlaryň geçirilmegini guraýar;

18) uçastok saýlaw toparlarynyň kararlary we hereketleri baradaky arza-şikaýatlara garaýar;

19) saýlaw resminamalarynyň bellenilen tertipde saklanylmagyny üpjün edýär;

20) şu Kanunda bellenilen beýleki ygtyýarlyklary amala aşyrýar.

21-nji madda. Uçastok saýlaw toparlaryny döretmek

1. Uçastok saýlaw toparlary degişli etrap, şäher saýlaw toparlary tarapyndan saýlawlara çenli azyndan kyrk gün galanda 5-15 agzadan ybarat düzümde döredilýär. Zerur bolan halatlarda uçastok saýlaw toparlary saýlawlara çenli azyndan baş gün galanda, şeýle hem iň az sanda – 3 agzadan ybarat düzümde döredilip bilner.

2. Uçastok saýlaw toparynyň ygtyýarlyklary halk maslahatynyň, Geňeşiň agzalarynyň ygtyýarlyklary ykrar edilenden soň tamamlanýar.

22-nji madda. Uçastok saýlaw toparynyň ygtyýarlyklary

Uçastok saýlaw topary:

1) saýlawlaryň geçiriljek günü, ses bermegiň nirede we haçan geçýändigini hakynda saýlawçylara habar berýär;

2) uçastok boýunça saýlawçylaryň sanawyny düzýär;

3) saýlawçylaryň sanawy bilen saýlawçylaryň tanyşdyrylmagyny guraýar, sanawdaky nädogrulyklar hakyndaky arзалary kabul edýär we olara garaýar, oňa degişli düzedişleri girizmek baradaky meseläni çözüär;

4) ses beriljek jaýyň we saýlaw gutularynyň taýýarlanylmagyny üpjün edýär;

5) saýlawlar günü saýlaw uçastogyn-da ses bermegi, şeýle hem önünden ses bermegi, ses berilýän jaýdan daşarda ses bermegi, gaýtadan ses bermegi we gaýtadan saýlawlar günü ses bermegi guraýar;

6) saýlaw uçastogyn-da sesleri sanaýar we saýlawlaryň jemini jemleýär;

7) saýlawlara taýýarlyk görmek we ses bermegi guramak meselelerine degişli arza-

şikaýatlara garaýar;

8) şu Kanunda bellenilen beýleki ygtyýarlyklary amala aşyrýar.

23-nji madda. Saýlaw toparlarynyň düzümine wekilleri görkezmek

1. Saýlaw toparlarynyň düzümine wekiller syýasy partiýalaryň, jemgyýetçilik birleşikleriniň welaýat, etrap, şäher guramalarynyň mejlislerinde, olaryň ilkinji guramalarynyň ýygnaclarynda, raýatlaryň ýygnaclarynda görkezilýär.

2. Welaýat, etrap, şäher saýlaw toparlarynyň düzümine wekiller syýasy partiýalaryň, jemgyýetçilik birleşikleriniň welaýat, etrap, şäher guramalarynyň mejlislerinde, raýatlaryň toparlarynyň ýygnaclarynda görkezilýär.

3. Etrapdaky şäheriň, şäherçäniň, geňeşligiň saýlaw toparlarynyň, uçastok saýlaw toparlarynyň düzümine wekiller syýasy partiýalaryň, jemgyýetçilik birleşikleriniň ilkinji guramalarynyň, raýatlaryň toparlarynyň ýygnaclarynda görkezilýär.

4. Welaýat saýlaw toparynyň düzümine wekil görkezmek boýunça raýatlaryň ýygnaçyna degişli etrabyň, şäheriň çäginde ýaşayan saýlawçylaryň azyndan ýüzüsi, etrabyň, şäheriň, etrapdaky şäheriň, şäherçäniň, geňeşligiň saýlaw toparynyň düzümine - şol etrabyň, şäheriň, etrapdaky şäheriň, şäherçäniň, geňeşligiň çäginde ýaşayan saýlawçylaryň azyndan ellisi, uçastok saýlaw toparynyň düzümine bolsa şol saýlaw uçastogyň çäginde ýaşayan saýlawçylaryň azyndan otuzysy gatnaşsa, ol ygtyýarly hasap edilýär. Ýygnaç gatnaşýanlar bellige alynmaga degişlidir, bellige alyş sanawynda her bir saýlawçynyň familiýasy, ady, atasynyň ady, doglan senesi, ýaşayan ýeri görkezilýär.

5. Mejlislerde we ýygnaclarda saýlaw toparlarynyň düzümine wekillige görkezilýänleriň çäklendirilmedik sany ara alnyp maslahatlaşylyp bilner. Mejlise, ýygnaç her bir gatnaşyjy wekillige görkezilýänler hakynda tekliپ girizmäge, olaryň ara alnyp maslahatlaşylmagyna gatnaşmaga, olary oňlamaga ýa-da ret etmäge, saýlaw toparynyň agzalygyna wekillige hut özüni hem ara alnyp maslahatlaşmak üçin tekliپ etmäge haklydyr.

6. Eger syýasy partiýanyň, jemgyýetçilik birleşiginiň degişli guramasynyň düzüminiň ýarysyndan köpüsi ýa-da raýatlaryň ýygnaçyna gatnaşyjylaryň ýarysyndan köpüsi saýlaw toparynyň düzümine wekillige görkezilýän üçin ses berse, onda şol wekil görkezilen diýlip hasap edilýär.

7. Saýlaw toparynyň düzümine wekil görkezmek hakyndaky karar aýyk ýa-da gizlin ses bermek arkaly kabul edilýär. Ses bermegiň tertibi we ýygnaçyň alnyp barlyşynyň beýleki meseleleri mejlise, ýygnaç gatnaşyjylar tarapyndan kesgitlenilýär.

8. Mejlisde we ýygnaçda welaýat, etrap, şäher saýlaw toparynyň düzümine diňe bir wekil, etrapdaky şäheriň, şäherçäniň, geňeşligiň, uçastok saýlaw toparynyň düzümine bolsa üç wekile çenli görkezilip bilner.

24-nji madda. Saýlaw toparlarynyň işini guramak

1. Saýlaw toparynyň başlygy, başlygynyň orunbasary we kätibi degişli toparyň birinji mejlisinde saýlanylýar, bu baradaky habar ilatyň dykgatyna ýetirilýär.

2. Saýlaw toparynyň mejlisine toparyň düzüminiň azyndan üçden iki bölegi gatnaşýan bolsa, ol ygtyýarly hasap edilýär. Toparyň karary aýyk ses bermek arkaly toparyň düzüminiň sesleriniň köplügi bilen kabul edilýär. Toparyň karary bilen ylalaşmaýan agzalaryň aýratyn pikirini aýtmaga haky bardyr, ol ýazmaça görnüşde teswirnamanyň ýanyna goşulýar.

3. Saýlaw toparynyň öz ygtyýarlyklarynyň çäginde kabul eden kararlary döwlet we

ýerli öz-özüňi dolandyryş edaralarynyň, syýasy partiýalaryň we jemgyýetçilik birleşikleriniň, edaralaryň, kärhanalaryň, guramalaryň ýerine ýetirmekleri üçin hökmanydyr.

Ýokarda durýan saýlaw toparynyň öz ygtyýarlyklarynyň çäginde kabul eden kararlary aşakda durýan saýlaw toparlary üçin hökmanydyr.

4. Saýlaw toparlarynyň öz ygtyýarlyklarynyň çäginde çykyp kabul eden kararlary ýokarda durýan saýlaw topary ýa-da kazyýet tarapyndan ýatyrylyp bilner.

5. Saýlaw toparynyň karary boýunça onuň agzalarynyň biri saýlawlara taýýarlyk görülyän we olaryň geçirilyän döwründe saýlawlary guramak üçin goýberilyän serişdeleriň hasabyna ortaça zähmet hakyny saklamak bilen önümçilik ýa-da gulluk wezipelerini ýerine ýetirmekden welaýatyň, etrabyň, şäheriň, etrapdaky şäheriň, şäherçäniň, geňeşligiň saýlaw toparynyň agzasy iki aýa çenli, uçastok saýlaw toparynyň agzasy bolsa bir aýa çenli möhlet bilen boşadylyp bilner.

6. Saýlaw toparynyň düzümine girýänleriň islendigi toparyň düzüminden onuň özüniň arzasy, yzyna çagyrylmagy ýa-da saýlaw toparyndaky ygtyýarlyklarynyň ýatyrylmagy, şeýle hem şu Kanunyň 34-nji we 38-nji maddalarynda görkezilen ýagdaýlaryň ýüze çykmagy bilen boşadylýar.

Yzyna çagyrmak hukugy görkezen taraplara degişlidir. Yzyna çagyrmak görkezmek üçin bellenen tertipde amala aşyrylýar.

Saýlaw toparynyň düzümine girýäniň ygtyýarlyklaryny ýatyrmak topary döredýän topar tarapyndan amala aşyrylýar.

Şu Kanunyň düzgünleriniň bozulmagy ýa-da üstüne ýüklenen wezipelerini yzygiderli ýerine ýetirmezligi saýlaw toparynyň agzasynyň ygtyýarlyklaryny ýatyrmak üçin esas bolup durýar. Ygtyýarlyklary ýatyrmak baradaky karar kazyýete şikaýat edilip bilner.

7. Saýlaw toparynyň täze başlygy, başlygynyň orunbasary ýa-da kätibi toparyň mejlisinde saýlanylýar.

8. Saýlaw toparynyň düzümine täze wekil görkezmek şu Kanunda bellenen tertipde geçirilýär.

25-nji madda. Saýlaw toparlarynyň iş şertleriniň üpjün edilmegi

Döwlet we ýerli öz-özüňi dolandyryş edaralary, syýasy partiýalar, jemgyýetçilik birleşikleri, edaralar, guramalar, kärhanalar we wezipeli adamlar saýlaw toparlarynyň öz ygtyýarlyklaryny amala aşyrmagyna ýardam etmäge, Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenen tertipde olaryň işleri üçin zerur bolan jaýlary, enjamlary, ulagy we saýlawlar bilen baglanyşykly maglumatlary bermäge, saýlaw toparlarynyň öňde goýan meselelerine garamaga we oňa üç günden gijä goýman jogap bermäge borçludylar.

26-njy madda. Saýlaw toparlarynyň kararlaryna we hereketlerine şikaýat etmek

Saýlaw toparlarynyň Türkmenistanyň Konstitusiýasyna we kanunlaryna ters gelýän kararlaryna we hereketlerine ýokarda durýan saýlaw toparyna ýa-da kazyýete bellenen tertipde şikaýat edilip bilner.

III bab. Saýlaw okruglary we uçastoklary

27-nji madda Saýlaw okruglaryny döretmek

1. Welaýat halk maslahatlarynyň agzalarynyň saýlawlarynda saýlawçylaryň sany

takmynan deň bolan 40 saýlaw okrugsy, etrap, şäher halk maslahatlarynyň agzalarynyň saýlawlarynda bolsa 20 saýlaw okrugsy döredilýär.

2. Geňeşiň agzalarynyň saýlawlarynda etrapdaky şäherlerde, şäherçelerde we geňeşliklerde saýlawçylaryň sany takmynan deň bolan 5-15 saýlaw okrugsy döredilýär. Şunda 1000-e çenli saýlawçy bolan çäkke 5-6, 1001-den 2000-e çenli saýlawçy bolan çäkke 7-8, 2001-den 4000-e çenli saýlawçy bolan çäkke 9-11, 4000-den köp saýlawçy bolan çäkke bolsa 12-15 saýlaw okrugsy döredilýär. Her okrug üçin saýlawçylaryň sany on birden az bolmaly däl.

Saýlaw okruglarynyň sany şu maddada bellenen möçberleriň çäginde degişli Geňes tarapyndan kesgitlenilýär.

3. Saýlaw okruglary halk maslahatlarynyň agzalarynyň saýlawlarynda degişli welaýat, etrap, şäher saýlaw toparlary, Geňeşiň agzalarynyň saýlawlarynda etrapdaky şäher, şäherçe, geňeşlik saýlaw toparlary tarapyndan saýlawlara çenli azyndan elli bäş gün galanda döredilýär, saýlaw okruglarynyň araçäkleri görkezilen sanaw ilatyň dykgatyna ýetirilýär.

28-nji madda. Saýlaw uçastoklaryny döretmek

1. Saýlawlarda ses bermegi geçirmek üçin şäheriň, etrapdaky şäheriň, şäherçäniň, obanyň çägi saýlaw uçastoklaryna bölünýär.

2. Saýlaw uçastoklary degişli etrap, şäher saýlaw topary tarapyndan yzygiderli tertip boýunça belgilenip döredilýär. Saýlaw uçastoklary saýlawçylaryň ses bermäge gatnaşmagyna amatly bolar ýaly tertipde döredilýär.

3. Harby bölümlerde, uzak we barmasy kyn ýerlerde, şypahanalarda we dynç alyş öýlerinde, ýatymlaýyn kesel bejeriş edaralarynda, jenaýat iş ýörediş ýa-da administratiw mejbur ediş ýa-da ätiýaçsyzlandyryş çäresi ulanylýan adamlaryň saklanylýan ýerlerinde bu edaralaryň ýolbaşçylarynyň tekliplamasy boýunça saýlaw uçastoklary döredilip bilner.

29-njy madda. Saýlaw uçastoklaryny döretmegiň tertibi

1. Saýlaw uçastoklary saýlawlara çenli azyndan kyrk bäş gün galanda döredilýär. Harby bölümlerde, uzak we barmasy kyn ýerlerde, şypahanalarda we dynç alyş öýlerinde, ýatymlaýyn kesel bejeriş edaralarynda, jenaýat iş ýörediş ýa-da administratiw mejbur ediş ýa-da ätiýaçsyzlandyryş çäresi ulanylýan adamlaryň saklanylýan ýerlerinde saýlaw uçastoklary saýlawlara azyndan bäş gün galanda hem döredilip bilner.

2. Saýlaw uçastoklary ýigrimiden iki müňe çenli saýlawçy sany bilen döredilýär, käbir halatlarda saýlawçy sany ýigrimiden az bolan saýlaw uçastoklary hem döredilip bilner.

3. Etrap, şäher, etrapdaky şäher, şäherçe, geňeşlik saýlaw topary uçastok saýlaw toparynyň we ses bermegiň geçiriljek jaýynyň ýerleşýän ýerini görkezmek bilen her bir saýlaw uçastogynyň araçägi hakyndaky habary ilatyň dykgatyna ýetirýär.

IV bap. Saýlawçylaryň sanawlary

30-njy madda. Saýlawçylaryň sanawlary we olary düzmegiň tertibi

1. Saýlawçylaryň sanawy her bir saýlaw uçastogy boýunça düzülýär we oňa uçastok saýlaw toparynyň başlygy bilen kätibi gol çekýär. Uçastok saýlaw topary sanawlary düzmek işine jemgyýetçiligiň wekillerini çekip biler.

2. Ýerine ýetiriji ýerli häkimiýet we ýerli öz-özüňi dolandyryş edaralary saýlawçylaryň sanawlaryny düzmek üçin degişli çäkde ýaşayan saýlawçylar baradaky zerur maglumatlary uçastok saýlaw toparyna berýärler.

3. Harby bölümlerde bolýan harby gullukçy saýlawçylaryň sanawlary, şeýle hem harby gullukçylaryň maşgala agzalary we beýleki saýlawçylar harby bölümleriň ýerleşýän çäginde ýaşayan bolsalar, olaryň sanawlary harby bölümleriň serkerdeleriniň berýän maglumatlary esasynda düzülýär. Harby bölümleriň ýerleşýän çäginde ýaşayan harby gullukçylar saýlawçylaryň sanawlaryna ýaşayan ýeri boýunça umumy esaslarda girizilýär.

4. Şypahanalarda we dynç alyş öýlerinde, ýatymlaýyn kesel bejeriş edaralarynda, jenaýat iş ýörediş ýa-da administratiw mejbur ediş ýa-da ätiýaçsyzlandyryş çäresi ulanylýan adamlaryň saklanylýan ýerlerinde saýlawçylaryň sanawlary bu edaralaryň ýolbaşçylarynyň berýän maglumatlary esasynda düzülýär. Şu ýagdaýlarda saýlawçylaryň sanawyna diňe degişli saýlaw uçastogynyň çäginde ýaşayan saýlawçylar girizilýär.

5. Saýlawçylaryň familiýalary saýlawçylaryň sanawlarynda ses bermegi guramak üçin amatly bolan tertipde görkezilýär.

31-nji madda. Raýatlary saýlawçylaryň sanawlaryna girizmegiň tertibi

1. Saýlawçylaryň sanawlaryna saýlawlar gününe çenli on sekiz ýaşy dolan, şol saýlaw uçastogynyň çäginde ýaşayan we ses bermäge gatnaşmaga hukugy bolan Türkmenistanyň raýatlary girizilýär.

2. Saýlawlara gatnaşmaga hukugy bolan Türkmenistanyň raýaty haýsydyr bir sebäbe görä saýlawçylaryň sanawlaryna girizilmedik bolsa degişli uçastok saýlaw topary tarapyndan bu saýlawçy saýlawçylaryň goşmaça sanawyna girizilýär.

3. Her bir saýlawçy saýlawçylaryň sanawyna diňe bir saýlaw uçastogunda girizilip bilner.

32-nji madda. Raýatlary saýlawçylaryň sanawlary bilen tanyşdyrmak

1. Saýlawçylaryň sanawlary saýlaw uçastoklarynda saýlawlara azyndan on bäş gün galandan gijä goýman, şypahanalarda we dynç alyş öýlerinde, ýatymlaýyn kesel bejeriş edaralarynda, jenaýat iş ýörediş ýa-da administratiw mejbur ediş ýa-da ätiýaçsyzlandyryş çäresi ulanylýan adamlaryň saklanylýan ýerlerinde bolsa saýlawlara azyndan bäş gün galanda tanyşmak üçin goýulýar.

2. Sanawa girizilmändigi, nädogry girizilendigi ýa-da sanawdan aýrylandygy barada, şeýle hem sanawda saýlawçy baradaky maglumatlaryň görkezilişinde ýol berlen nätaklyklar barada şikaýat etmäge her bir raýat hukuklydyr. Şu meseleler baradaky arza uçastok saýlaw topary garaýar, ol arza iki günden gijä goýman garamaga, saýlawlaryň ön ýanyndaky we saýlawlar günü bolsa haýal etmän garamaga, zerur düzedişleri sanawa girizmäge ýa-da arzaça arzasynyň kanagatlandyrylmandygy baradaky delillendirilen kararyň nusgasyny bermäge borçludyr.

V bap. Dalaşgärleri görkezmek we bellige almak

33-nji madda. Dalaşgärleri görkezmegiň tertibi

1. Halk maslahatynyň, Geňeşiň agzalygyna dalaşgärleri görkezmek saýlawlara kyrk bäş gün galanda başlanyp, otuz gün galanda tamamlanýar.

2. Saýlawlar gününe çenli ýigrimi bir ýaşy dolan we degişli çäkde ýaşayan Türkmenistanyň raýaty halk maslahatynyň, Geňeşiň agzalygyna dalaşgär görkezilip bilner.

Iş kesilenlik aýyby öz-özünden aýrylmadyk ýa-da kanunda bellenen tertipde aýrylmadyk adam dalaşgär görkezilip bilinmez.

3. Dalaşgärleri görkezmek:

1) syýasy partiýalaryň, jemgyýetçilik birleşikleriniň welaýat, etrap, şäher guramalarynyň mejlislerinde we olaryň ilkinji guramalarynyň ýygnaqlarynda;

2) raýatlar toparynyň başlangyjy bilen çagyrylyp geçirilýän raýatlaryň ýygnaqlarynda amala aşyrylýar.

Syýasy partiýalaryň we jemgyýetçilik birleşikleriniň dalaşgärleri görkezmek baradaky mejlisleri, ýygnaqlary bilelikde geçirmäge hukuklary bardyr.

4. Mejlis, ýygnaq çagyrylanda onuň geçiriljek senesi, ýeri we wagty barada bellenen senä çenli üç gün önünden degişli saýlaw toparyna ýazmaça görnüşde habar berilmelidir.

5. Welaýat halk maslahatynyň agzalygyna dalaşgärleri görkezmek boýunça raýatlaryň ýygnağyna degişli saýlaw okrugynyň çäginde ýaşayan saýlawçylaryň azyndan iki ýüzüsi, etrap, şäher halk maslahatynyň agzalygyna dalaşgärleri görkezmek boýunça raýatlaryň ýygnağyna degişli saýlaw okrugynyň çäginde ýaşayan saýlawçylaryň azyndan bir ýüzüsi, Geňeşiň agzalygyna dalaşgärleri görkezmek boýunça raýatlaryň ýygnağyna bolsa degişli saýlaw okrugynyň çäginde ýaşayan saýlawçylaryň azyndan ellisi gatnaşsa, ol ygtyýarly hasap edilýär. Her bir saýlawçy raýatlaryň diňe bir ýygnağyna gatnaşyp biler. Ýygnağa gatnaşýanlar bellige alynmaga degişlidir, bellige alyş sanawynda her bir saýlawçynyň familiýasy, ady, atasynyň ady, doglan senesi, ýaşayan ýeri görkezilýär.

6. Mejlislerde we ýygnaqlarda dalaşgärlige görkezilýänleriň çäklendirilmedik sany ara alnyp maslahatlaşylyp bilner. Mejlise, ýygnağa gatnaşýan her bir adamyň dalaşgärlige görkezilýänler hakynda tekliپ girizmäge, olaryň ara alnyp maslahatlaşylmagyna gatnaşmaga, olary oňlamaga ýa-da ret etmäge, hut özüni hem dalaşgärlige görkezmek üçin ara alnyp maslahatlaşylmagy tekliپ etmäge hukuklydyr.

7. Syýasy partiýa, jemgyýetçilik birleşigi, raýatlaryň ýygnağy her bir saýlaw okrugyna halk maslahatynyň, Geňeşiň agzalygyna diňe bir dalaşgär görkezip biler.

8. Syýasy partiýanyň, jemgyýetçilik birleşiginiň degişli saýlawly guramasynyň düzüminiň ýarysyndan köpüsi ýa-da raýatlaryň ýygnağyna gatnaşyjylaryň ýarysyndan köpüsi welaýat, etrap, şäher halk maslahatynyň, Geňeşiň agzalygyna dalaşgär üçin ses berse, onda şol dalaşgär görkezilen diýlip hasap edilýär.

Dalaşgäri görkezmek hakyndaky karar açyk ýa-da gizlin ses bermek arkaly kabul edilýär. Ses bermegiň tertibi we mejlisiň, ýygnağyň alnyp barlyşynyň beýleki meseleleri mejlise, ýygnağa gatnaşyjylar tarapyndan kesgitlenilýär.

Halk maslahatynyň, Geňeşiň agzalygyna dalaşgäriň görkezilendigi hakynda teswirnama düzülýär. Syýasy partiýanyň, jemgyýetçilik birleşiginiň degişli guramasynyň mejlisiniň teswirnamasy, raýatlaryň ýygnağynyň teswirnamasynyň ýanyna bolsa ýygnağa gatnaşyjylaryň sanawyny goşup, iki günün içinde, ýöne dalaşgär görkezmek möhletiniň gutaran gününüň yzyndan gelýän iş gününden gijä galynman, degişli welaýatyň, etrabyň, şäheriň, etrapdaky şäheriň, şäherçäniň, geňeşligiň saýlaw toparyna gowşurylýar. Dalaşgär görkezilendigi hakyndaky karar barada dalaşgäre hem şol möhlet içinde habar berilýär.

9. Dalaşgär özüniň saýlawlarda sese goýulmaga razydygy hakynda degişli welaýatyň, etrabyň, şäheriň, etrapdaky şäheriň, şäherçäniň, geňeşligiň saýlaw toparyna ýazmaça habar berýär.

10. Halk maslahatynyň, Geňeşiň agzalygyna dalaşgär görkezilen adamyň wezipesi kanuna laýyklykda halk maslahatynyň, Geňeşiň agzasynyň ygtyýarlyklaryny ýerine

ýetirmek bilen bir ýere sygyşmasa, ol halk maslahatynyň, Geňeşiň agzalygyna saýlanylan halatynda eýeleýän wezipesinden boşamaga niýetiniň bardygy hakynda degişli welaýatyň, etrabyň, şäheriň, etrapdaky şäheriň, şäherçäniň, geňeşligiň saýlaw toparyna ýazmaça habar berýär.

34-nji madda. Dalaşgärleri bellige almak

1. Dalaşgärler degişli welaýatyň, etrabyň, şäheriň, etrapdaky şäheriň, şäherçäniň, geňeşligiň saýlaw topary tarapyndan bellige alynýar. Bellige almak saýlawlara otuz baş gün galanda başlanýar we saýlawlara ýigrimi baş gün galanda tamamlanýar.

2. Dalaşgärleri bellige almak hakyndaky karar halk maslahatynyň, Geňeşiň agzalygyna dalaşgärleri görkezmek baradaky mejlisleriň, ýygnaklaryň teswirnamalary we görkezilen dalaşgärleriň sese goýulmaga razydygy baradaky hatlary bar bolan mahalynda kabul edilýär.

3. Welaýatyň, etrabyň, şäheriň, etrapdaky şäheriň, şäherçäniň, geňeşligiň saýlaw topary degişli halk maslahatynyň, Geňeşiň agzalygyna dalaşgärleriň bellige alnandygy hakynda teswirnama düzýär.

4. Welaýatyň, etrabyň, şäheriň, etrapdaky şäheriň, şäherçäniň, geňeşligiň saýlaw topary degişli halk maslahatynyň, Geňeşiň agzalygyna şu Kanunyň talaplary berjaý edilip görkezilen dalaşgärleriň hemmesini bellige almaga borçludur. Bellige almakdan ýüz dönderilendigi barada Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi topara ýa-da kazyýete üç gün möhletde şikaýat edilip bilner.

5. Her bir dalaşgärlige görkezilen adam diňe bir saýlaw okrugynda dalaşgärlige bellige alnyp bilner. Halk maslahatynyň, Geňeşiň agzalygyna dalaşgäre degişli şahsyýetnama berilýär.

6. Dalaşgär haýsydyr bir saýlaw toparynyň düzümine girýän ýa-da synçy bolsa, ol bellige alnan pursadyndan toparyň düzüminden çykarylan ýa-da synçy ygtyýarlyklary bes edilen diýlip hasap edilýär.

7. Degişli saýlaw topary dalaşgärleriň bellige alnandygy hakyndaky habary olar bellige alnandan soň dördünji günden gijä goýman ilatyň dykgatyna ýetirýär, ol habarda dalaşgärleriň familiýasy, ady, atasynyň ady, doglan ýyly, eýeleýän wezipesi (käri), işleýän we ýaşayan ýeri görkezilýär.

35-nji madda. Dalaşgäri yzyna çagyrmak. Dalaşgäriň öz-özünü aýyrmagy

1. Dalaşgäri görkezen syýasy partiýalar, jemgyýetçilik birleşikleri, raýatlaryň ýygnaklary saýlawlara on gün galýança düýpli sebäplere esaslanyp dalaşgäri yzyna çagyrmaga hukuklydyrlar.

Mejlisiň, ýygnagyň geçiriljek senesi, ýeri we wagty barada degişli saýlaw toparyna we dalaşgäre habar berilýär. Dalaşgäriň mejlise, ýygnaga gelmezligi dalaşgäri yzyna çagyrmak baradaky meselä garalmagyna päsgel bermeýär. Dalaşgäri yzyna çagyrmak baradaky karar dalaşgärleri görkezmek üçin bellenen tertipdäki ýaly kabul edilýär we degişli saýlaw toparyna berilýär.

2. Dalaşgär saýlawlara çenli islendik wagt özüni dalaşgär edip bellige alan saýlaw toparyna ýazmaça arza berip dalaşgärlikden aýrylyp biler.

3. Dalaşgäri bellige almak baradaky kararyň ýatyrylandygy hakyndaky habary degişli saýlaw topary saýlawçylaryň dykgatyna ýetirýär.

36-njy madda. Çykyp giden dalaşgäriň ýerine dalaşgär görkezmeginiň tertibi

1. Dalaşgärleri görkezmek möhleti tamamlanandan soň dalaşgärler çykyp giden halatynda, saýlaw okrugynda bir dalaşgär galsa ýa-da dalaşgär galmasa, degişli saýlaw topary täze dalaşgärleri görkezmek teklibi bilen syýasy partiýalaryň, jemgyýetçilik birleşikleriniň guramalaryna, şeýle hem okrugyň saýlawçylaryna ýüzlenýär.

2. Dalaşgärler saýlawlara ýigrimi günden az wagt galanda çykyp gidende, degişli saýlaw okrugynda saýlawlar umumy saýlawlardan soň iki aý möhletde geçirilýär.

3. Çykyp giden dalaşgärleriň ýerine dalaşgärleri görkezmek şu Kanunda bellenen tertipde geçirilýär.

VI bab. Dalaşgärleriň işiniň kepillendirilmegi

37-nji madda. Dalaşgärleriň hukuklary

1. Dalaşgärleriň bellige alnan pursadyndan beýläk saýlawlaryň ön ýanynda geçirilýän mejlislerde, ýygnaqlarda, köpçülikleýin habar beriş serişdelerinde çykyş etmäge deň hukuklary bardyr.

2. Ýerine ýetiriji ýerli häkimiýet we ýerli öz-özüni dolandyryş edaralary, edaralaryň, kärhanalaryň we guramalaryň ýolbaşçylary saýlawçylar bilen duşuşyklar guramakda, zerur maglumatlary almakda dalaşgärlere ýardam etmäge borçludyr.

3. Saýlaw toparynyň karary esasynda dalaşgärler saýlawlaryň ön ýanyndaky möwsüme gatnaşmak üçin, olar ortaça zähmet hakyny saklamak bilen önümçilik ýa-da gulluk wezipelerini ýerine ýetirmekden boşadylyp bilner.

Dalaşgärleriň saýlawlaryň ön ýanyndaky möwsümi alyp barmak üçin öz gulluk ýagdaýyny peýdalanmagyna ýol berilmeýär.

38-nji madda. Dalaşgäriň ynanylan adamlary

1. Halk maslahatyna agzalyga her bir dalaşgäriň bäşe çenli, Geňeşe agzalyga bolsa üçe çenli ynanylan adamy bolup biler. Olar saýlawlar möwsümini geçirmekde dalaşgäre kömek berýärler, onuň saýlanmagy ugrunda wagyz işlerini alyp barýarlar, ýerine ýetiriji ýerli häkimiýet we ýerli öz-özüni dolandyryş edaralary, syýasy partiýalar, jemgyýetçilik birleşikleri, saýlawçylar bilen özara gatnaşyklarynda, şeýle hem saýlaw toparlarynda onuň bähbidini arýarlar.

2. Dalaşgär bellige alnandan soň ol öz islegine görä, ynanylan adamlaryny kesgitleýär we olary bellige almak üçin degişli saýlaw toparyna şolar hakda habar berýär. Ynanylan adamlar bellige alnandan soň, olara şahsyýetnama berilýär. Dalaşgär saýlawlara çenli islendik wagt ynanylan adamlaryny çalyşmaga hukuklydyr. Ynanylan adam hem islendik wagt öz ygtyýarlyklaryny tabşyryp biler.

3. Saýlaw toparynyň agzasy ynanylan adam bolup bilmez. Ynanylan adamlaryň ygtyýarlyklary halk maslahatynyň, Geňeşiň agzasynyň ygtyýarlyklary ykrar edilenden soň tamamlanýar.

39-njy madda. Saýlawlaryň ön ýanyndaky wagyz işleri

1. Syýasy partiýalara, jemgyýetçilik birleşiklerine, raýatlara, ynanylan adamlara dalaşgärleriň iş başarjaňlyk we şahsy sypatlaryny erkin hem-de hemme taraplaýyn ara alyp maslahatlaşmak mümkinçiligi, şeýle hem dalaşgäriň tarapyna ýa-da onuň garşysyna mejlislerde, ýygnaqlarda, köpçülikleýin habar beriş serişdelerinde wagyz işini alyp barmak

hukugy berilýär.

2. Dalaşgärler öz saýlawçylary bilen duşuşyklary saýlawçylar üçin amatly görnüşde geçirýärler.

3. Duşuşyklaryň geçiriljek wagty hem-de ýeri hakynda saýlawçylara öňünden habar berilýär.

4. Saýlawlar güni wagyz işleriniň geçirilmegine ýol berilmeýär.

VII bap. Ses bermegiň we saýlawlaryň jemini jemlemegiň tertibi

40-njy madda. Ses bermegiň wagty we ýeri

1. Saýlawlarda ses bermegiň wagty Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi topar tarapyndan belleniýär. Uçastok saýlaw topary ses bermegiň geçiriljek wagty we ýeri barada saýlawçylara saýlawlara çenli azyndan on baş gün galanda habar berýär.

2. Harby bölümlerde, uzak we barmasy kyn ýerlerde, şypahanalarda we dynç alyş öýlerinde, ýatymlaýyn kesel bejeriş edaralarynda, jenaýat iş ýörediş ýa-da administratiw mejbur ediş ýa-da ätiýaçsyzlandyryş çäresi ulanylýan adamlaryň saklanylýan ýerlerinde döredilen saýlaw uçastoklarynda sanawa girizilen saýlawçylaryň hemmesi ses beren mahalynda uçastok saýlaw topary ses bermek tamamlandy diýip ygylan edip we bellenen wagtdan öň sesleri sanamaga girişip biler.

41-nji madda. Saýlaw býulleteni

1. Saýlaw býulletenine şol saýlaw okrugy boýunça bellige alnan dalaşgärleriň hemmesi girizilip, onda her bir dalaşgäriň familiýasy (elipbiý tertibinde), ady, atasynyň ady, eýeleýän wezipesi (käri), işleýän we ýaşaýan ýeri görkezilýär. Saýlaw býulletenleri döwlet dilinde çap edilýär, şeýle hem olar degişli welaýat, etrap, şäher saýlaw toparynyň karary esasynda saýlaw okrugynyň saýlawçylarynyň köplüginin ulanylýan dilinde hem çap edilip bilner.

2. Saýlaw býulletenleri saýlawlara azyndan baş gün galanda saýlaw uçastoklaryna getirilýär. Saýlaw býulletenleriniň jemi sany saýlawçylaryň sanawyna girizilen saýlawçylaryň umumy sanynyň 3 göteriminden köp bolmaly däldir.

3. Saýlawlar güni öz ýaşaýan ýerinde bolup bilmejek saýlawçylaryň öňünden ses bermegi üçin saýlaw býulleteni uçastok saýlaw toparynyň ýazyp bermegi boýunça saýlawlara azyndan on gün galanda degişli saýlaw topary tarapyndan saýlaw uçastogyna eltilýär. Şunda her gezek saýlaw býulleteni alnanda saýlaw býulletenleriniň sany saýlawçylaryň sanawyna giren saýlawçylaryň sanynyň 5 göteriminden geçmeli däldir.

4. Saýlaw býulletenlerine uçastok saýlaw toparynyň başlygy we kätibi gol çekýär hem-de saýlaw uçastogynyň möhri bilen möhürlenýär.

5. Uçastok saýlaw topary saýlaw býulletenleriniň saklanylyşyna we ulanylyşyna jogapkärçilik çekýär.

Saýlaw býulletenleriniň saklanylýan jaýy möhürlenilýär we içeri işler edaralarynyň goragyna tabşyrylýar.

42-nji madda. Ses bermegi guramak

1. Ses bermek ýörite bellenen jaýlarda geçirilýär, olarda saýlaw býulletenini doldurar ýaly enjamlaşdyrylan aýmançalaryň ýa-da otaglaryň sany ýeterlik bolmalydyr,

saýlaw býulletenleriniň berilýän ýerleri anyklanylmalydyr we saýlaw gutulary goýulmalydyr. Saýlaw gutulary goýlanda ses berýänler olaryň ýanyna barýarka aýmançalaryň ýa-da otaglaryň üstünden hökman geçer ýaly, şeýle hem uçastok saýlaw toparynyň agzalaryna, synçylara görner ýaly edilip goýulýar.

2. Uçastok saýlaw topary ses bermegiň guralmagy, saýlawçylaryň öz erkini beýan etmeginiň gizlinliginiň üpjün edilmegi, jaýlaryň enjamlaşdyrylmagy we olarda zerur tertibiň saklanylmagy üçin jogapkärçilik çekýär.

3. Saýlawlar günü ses bermäge başlamazdan öň uçastok saýlaw toparynyň başlygy toparyň agzalarynyň gatnaşmagynda saýlaw gutularyny barlaýar we olara möhür goýýar.

4. Her bir saýlawçynyň özi ses berýär, başga adamlaryň ýerine ses berilmegine ýol berilmeýär. Uçastok saýlaw topary saýlawça saýlaw býulletenini saýlawçylaryň sanawy esasynda pasportyny ýa-da şahsyýetini tassyklaýan başga resminamasyny görkezende berýär.

5. Saýlaw býulletenini alan saýlawçy saýlawçylaryň sanawynda gol çekýär.

43-nji madda. Ses bermegi geçirmek

1. Saýlawçy saýlaw býulletenini aýmançada ýa-da otagda doldurýar. Býulleten doldurylanda şol ýerde ses berýänden başga adamyň bolmagy gadagandyr. Býulleteni özbaşdak doldurmaga mümkinçiligi bolmadyk saýlawçy öz islegine görä, saýlaw toparynyň agzalaryndan, synçylardan hem-de dalaşgärleriň ynanylan adamlaryndan başga adamy aýmança ýa-da otaga çagyrmaga hukugy bardyr.

2. Saýlawçy dalaşgärleriň haýsysynyň tarapyna ses berýän bolsa, býulletende şonuň familiýasynyň deňinde ýa-da dalaşgärleriň hiç birine hem ses bermek islemese, onda "dalaşgärleriň ählisine garşy" diýen ýazgynyň deňinde bellilen ýerde bellik edýär.

3. Ses berýän doldurylan býulleteni eplenlen görnüşde saýlaw gutusyna atýar.

4. Saýlawçynyň haýyşy boýunça zaýаланан saýlaw býulleteniniň deregine täze saýlaw býulleteni berlip bilner. Zaýаланан saýlaw býulletenleri hasaba alynmaga, ulanylmaz ýaly edilmäge we aýratyn saklanylmaga degişlidir.

44-nji madda. Ses berilýän jaýdan daşarda ses bermegiň tertibi

1. Uçastok saýlaw topary şol saýlaw uçastogunda saýlawçylaryň sanawyna girizilen we ses berilýän jaýa sebäpli (saglyk ýagdaýy, maýyplygy boýunça) özbaşdak gelip bilmeýän saýlawçylaryň ses bermäge gatnaşmak mümkinçiligini üpjün etmäge borçludyr.

2. Ses berilýän jaýdan daşarda ses bermek diňe saýlawlar günü we saýlawçynyň ýazmaça arzasy ýa-da dilden ýüz tutmasy esasynda geçirilýär. Uçastok saýlaw topary gelen ähli arzalary we ýüz tutmalary ýörite sanawda bellige alýar.

3. Ýazmaça arza ýa-da dilden ýüz tutma sanawda bellige alnan mahalynda, olaryň gelip gowşan wagty, ses berilýän jaýdan daşarda ses bermäge isleg bildiren saýlawçynyň familiýasy, ady, atasynyň ady, onuň ýaşaýan ýeri, arzany ýa-da ýüz tutmany kabul eden toparyň agzasynyň goly görkezilýär. Eger ýüzlenme başga adamlaryň üsti bilen iberilen bolsa, sanawda goşmaça şol adamyň familiýasy, ady, atasynyň ady, onuň ýaşaýan ýeriniň salgysy görkezilýär.

Toparyň agzalary saýlawçynyň ýanyna baranda dilden ýüz tutma ýazmaça arza bilen tassyklanylýar.

4. Arzada saýlawçynyň ses berilýän jaýa gelip bilmeýanliginiň sebäbi görkezilmelidir.

5. Arzalar ýa-da dilden ýüz tutmalar saýlawlar günü ses bermegiň wagtynyň

tamamlanmazýndan dört sagatdan gijä galyňman berilmelidir.

6. Uçastok saýlaw topary saýlawçynyň ses berilýän jaýa özbaşdak gelip bilmeýänliginiň sebäbini esassyz diýip ykrar edip we şol esasyda saýlawça ses berilýän jaýdan daşarda ses bermegi geçirmekden ýüz dönderip biler. Eger-de ses berilýän jaýdan daşarda ses bermegi geçirmekden ýüz dönderilende bu barada uçastok saýlaw topary saýlawça tizden-tiz habar berýär.

7. Ses berilýän jaýdan daşarda ses bermek uçastok saýlaw toparynyň azyndan iki agzasynyň gatnaşmagynda geçirilip bilner. Olaryň ýanynda ses bermek üçin önünden möhürlenlen saýlaw gutusy, ýazmaça arza beren ýa-da dilden ýüz tutan saýlawçy barada saýlawçylaryň umumy sanawyndan toparyň başlygy ýa-da kätibi tarapyndan tassyklanylýan göçürmesi, saýlaw býulleteniniň zerur sany, ýazuw enjamlary (galamdan başgasy) bolmalydyr.

8. Ses berilýän jaýdan daşarda ses bermek şu Kanunda bellenilen tertipde geçirilýär.

9. Ses berilýän jaýdan daşarda ses bermegi geçirýän uçastok saýlaw toparynyň agzalary býulletenleri diňe arzalary ýa-da ýüz tutmalary bellige alnan saýlawçylara bermäge hukuklydyrlar.

10. Ses berilýän jaýdan daşarda ses berýän saýlawçynyň ses berendigi barada saýlawçylaryň umumy sanawynda "jaýdan daşarda" diýen ýazgy bilen bellik edilýär.

11. Ses berilýän jaýdan daşarda ses bermek barada ýazmaça arza beren ýa-da dilden ýüz tutan saýlawçy uçastok saýlaw toparynyň agzalary saýlaw uçastogyndan ugranyndan soň gelse, uçastok saýlaw toparynyň agzalary saýlaw uçastogyna dolanyp gelip, saýlawçynyň ses berilýän jaýdan daşarda ses bermändigini anyklanylýança uçastok saýlaw toparynyň saýlawça saýlaw býulletenini bermäge hukugy ýokdur.

45-nji madda. Saýlawlar gününden ön ses bermegiň tertibi

1. Saýlawlar günü öz ýaşayan ýerinde bolup bilmejek saýlawçy saýlaw uçastogynda önünden ses bermäge hukuklydyr.

2. Saýlawlar gününden ön ses bermek saýlawlara çenli on gün galandan başlap saýlaw uçastogynda geçirilip bilner.

3. Saýlawlar gününden ön ses bermek şu Kanunda bellenilen tertipde geçirilýär.

4. Doldurylan saýlaw býulleteni önünden möhürlenip goýlan saýlaw gutusyna atylýar.

5. Saýlawlar gününden ön ses bermek uçastok saýlaw toparynyň agzalarynyň azyndan ikisiniň gatnaşmagynda geçirilýär. Ses bermek her gün sagat 10-dan 13-e hem-de 15-den 17-ä çenli geçirilýär.

46-njy madda. Saýlaw uçastogynda sesleri sanamak

1. Saýlaw uçastogynda sesler dalaşgärleriň her biri boýunça aýratynlykda sanalýar.

2. Saýlaw gutularyny, şol sanda ses berilýän jaýdan daşarda ses bermek, saýlaw günü öz ýaşayan ýerinde bolup bilmeýän saýlawçylaryň ses bermegi üçin goýlan gutulary uçastok saýlaw toparynyň başlygy ses bermek tamamlandy diýip ygylan edenden soň, şol saýlaw topary açýar. Ses bermek tamamlanmanka saýlaw gutularyny açmak gadagandyr. Saýlaw gutularynyň açylmagynyň ön ýanynda uçastok saýlaw topary ulanylmadyk saýlaw býulletenleriniň ählisini sanaýar we ulanylmaz ýaly edýär.

3. Uçastok saýlaw topary saýlawçylaryň sanawy esasynda saýlaw uçastogy (her saýlaw okrugsy) boýunça saýlawçylaryň umumy sanyny, şeýle hem saýlaw býulletenini alan saýlawçylaryň sanyny takyklaýar. Topar: saýlaw gutularyndaky saýlaw býulletenleri

esasynda ses bermäge gatnaşan saýlawçylaryň umumy sanyny; agzalyga dalaşgärleriň her biriniň tarapyna berlen sesleriň sanyny; dalaşgärleriň ählisiniň garşysyna berlen sesleriň sanyny; hakyky däl diýlip ykrar edilen saýlaw býulletenleriň sanyny; ulanylmaz ýaly edilen saýlaw býulletenleriň sanyny takyklaýar._

4. Bellenilen nusgada bolmadyk ýa-da saýlaw býulleteninde birden köp dalaşgäriň tarapyna bellik edilen bolsa ýa-da hiç hili bellik edilmedik bolsa, şeýle hem saýlaw býulleteninde saýlawlar gününe çenli çykyp giden dalaşgärler üçin ses berlen ýa-da goşmaça familiýa ýazylan bolsa, onda ol býulleten hakyky däl diýlip hasap edilýär. Saýlaw býulleteniniň hakykylygy barada dörän şübhe uçastok saýlaw topary tarapyndan sese goýmak arkaly çözülýär.

5. Sesleri sanamagyň netijesine uçastok saýlaw toparynyň mejlisinde garalýar we ol saýlaw uçastogy (her saýlaw okrugsy) boýunça düzülýän teswirnama girizilýär. Teswirnama toparyň başlygy, başlygynyň orunbasary, kätibi we agzalary gol çekýärler hem-de teswirnama uçastok saýlaw toparynyň başlygy ýa-da onuň orunbasary tarapyndan ygylan edilýär, soňra haýal edilmän ýokarda durýan degişli saýlaw toparyna iberilýär. Teswirnamanyň ýanyna toparyň agzalarynyň bar bolan aýratyn pikirleri, ses bermegiň barşynda ýa-da sesler sanalanda ýol berlen düzgün bozulmalar hakynda topara gelip gowşan arza-şikaýatlar goşulýar. Teswirnamanyň nusgasy saýlaw uçastogynyň jaýynda hemmeleriň tanyşmagy üçin goýulýar.

47-nji madda. Saýlaw okrugsy boýunça saýlawlaryň netijesini takykklamak we halk maslahatynyň, Geňeşiň agzalaryny bellige almak

1. Saýlaw okruglary boýunça saýlawlaryň netijesini uçastok saýlaw toparlarynyň teswirnamalarynyň esasynda welaýatyň, etrabyň, şäheriň, etrapdaky şäheriň, şäherçäniň, geňeşligiň saýlaw topary öz mejlisinde takyklaýar.

2. Saýlawlarda ses bermäge gatnaşan saýlawçylaryň ýarysyndan köpüsiniň sesini alan dalaşgär halk maslahatynyň, Geňeşiň agzalygyna saýlanylan diýlip hasap edilýär.

3. Welaýatyň, etrabyň, şäheriň, etrapdaky şäheriň, şäherçäniň, geňeşligiň saýlaw topary saýlawlaryň geçirilişinde ýa-da sesler sanalanda şu Kanunyň bozulmagyna ýol berlendigi sebäpli käbir saýlaw okrugsynda ýa-da uçastogynda saýlawlary hakyky däl diýip hasap edip biler. Käbir saýlaw uçastoklarynda saýlawlar hakyky däl diýlip hasap edilen mahalynda degişli welaýatyň, etrabyň, şäheriň, etrapdaky şäheriň, şäherçäniň, geňeşligiň saýlaw topary şeýle saýlaw uçastoklary boýunça ses bermegiň netijelerini, eger bu netijeler saýlaw okrugsy boýunça saýlawlaryň umumy netijesine öz täsirini ýetirmeýän bolsa, okrug boýunça saýlawlaryň netijesinden aýyrmak hakynda karar kabul edip biler.

4. Welaýatyň, etrabyň, şäheriň, etrapdaky şäheriň, şäherçäniň, geňeşligiň saýlaw topary her saýlaw okrugsy boýunça saýlawlaryň netijesi hakynda teswirnama düzýär we oňa toparyň başlygy, başlygynyň orunbasary, kätibi we agzalary gol çekýärler, şeýle hem halk maslahatynyň, Geňeşiň saýlanan agzalaryny bellige alýar.

Welaýat, etrap, şäher, etrapdaky şäher, şäherçe, geňeşlik hem-de saýlaw okruglary boýunça saýlawlaryň netijesi degişli welaýatyň, etrabyň, şäheriň, şäherçäniň, geňeşligiň saýlaw topary tarapyndan saýlawlaryň geçirilen gününüň ertesi ygylan edilýär, teswirnamalaryň nusgalary saýlaw toparynyň jaýynda hemmeleriň tanyşmagy üçin goýulýar.

Saýlawlaryň netijeleri saýlawlardan soň başınjy günden gijä goýman ilatyň dykgatyna ýetirilýär. Habarda şu maglumatlar görkezilýär: saýlawçylaryň sanawyna girizilen raýatlaryň umumy sany; ses bermäge gatnaşan saýlawçylaryň sany; her bir dalaşgäriň tarapyna berlen sesleriň sany; dalaşgärleriň ählisiniň garşysyna berlen sesleriň sany;

hakyky däl saýlaw býulletenleriň sany; halk maslahatynyň, Geňeşiň agzalygyna saýlananlaryň sanawy: familiýasy (elipbiý tertibinde), ady, atasynyň ady, eýeleýän wezipesi (käri), işleýän we ýaşaýan ýeri görkezilýär.

48-nji madda. Welaýat, etrap, şäher halk maslahatynyň, Geňeşiň agzalarynyň ygtyýarlyklaryny ykrar etmek

Halk maslahatynyň, Geňeşiň agzalarynyň ygtyýarlylyklaryny ykrar etmek hakyndaky meselä welaýat, etrap, şäher halk maslahatynyň, Geňeşiň mejlisinde garalýar.

VIII bab. Gaýtadan ses bermek. Gaýtadan saýlawlary geçirmek. Halk maslahatynyň we Geňeşiň çykyp giden agzasynyň ýerine saýlawlary geçirmek

49-njy madda. Gaýtadan ses bermek

1. Eger saýlaw okrugy boýunça halk maslahatynyň, Geňeşiň agzalygyna üç we şondan hem köp dalaşgär sese goýlup, olaryň hiç biri hem saýlanylmadyk bolsa, degişli welaýatyň, etrabyň, şäheriň, etrapdaky şäheriň, şäherçäniň, geňeşligiň saýlaw topary has köp ses alan dalaşgärleriň ikisi boýunça okrugda gaýtadan ses bermegi geçirmek hakynda karar kabul edýär. Karar hakynda uçastok saýlaw toparlary okrugyň saýlawçylaryny habarly edýärler.

2. Saýlaw okrugynda gaýtadan ses bermek umumy saýlawlardan soň iki hepdeden gijä goýman şu Kanuna laýyklykda geçirilýär.

3. Gaýtadan ses berlende ses bermäge gatnaşan saýlawçylaryň sesleriniň beýleki dalaşgäre garanda köp ses alan dalaşgär halk maslahatynyň, Geňeşiň agzalygyna saýlanylan diýlip hasap edilýär.

Dalaşgärleriň biri dürli sebäplere görä çykyp giden halatynda halk maslahatynyň, Geňeşiň agzalygyna galan dalaşgär boýunça ses berilýär. Dalaşgär ses bermäge gatnaşan saýlawçylaryň sesleriniň ýarysyndan köpüsini alsa, ol saýlanylan diýlip hasap edilýär.

50-nji madda. Gaýtadan saýlawlary geçirmek

1. Eger saýlaw okrugy boýunça saýlawlar hakyky däl diýlip ykrar edilen bolsa ýa-da gaýtadan ses berilmegi halk maslahatynyň, Geňeşiň agzalygyna kimiň saýlanylandygyny kesgitlemäge mümkinçilik bermedik bolsa, degişli welaýatyň, etrabyň, şäheriň, etrapdaky şäheriň, şäherçäniň, geňeşligiň saýlaw topary gaýtadan saýlawlary geçirmek barada karar kabul edýär. Şunda saýlawlary uçastok saýlaw toparlarynyň täze düzüminiň geçirmegi baradaky karara gelnip bilner. Saýlawlar umumy saýlawlary geçirmek üçin düzülen saýlawçylaryň sanawlary esasynda geçirilýär.

2. Gaýtadan saýlawlary geçirmek umumy saýlawlardan soň iki aý möhletden gijä goýman şu Kanuna laýyklykda geçirilýär. Gaýtadan saýlawlaryň geçirilýändigini hakynda okrugyň saýlawçylary habarly edilýär.

51-nji madda. Halk maslahatynyň, Geňeşiň çykyp giden agzasynyň ýerine saýlawlary geçirmek

1. Halk maslahatynyň, Geňeşiň agzasy möhletinden öň çykyp giden mahalynda degişli saýlaw okrugynda halk maslahatynyň, Geňeşiň agzasynyň çykyp giden gününden beýläk üç aýyň dowamynda täze saýlawlar geçirilýär. Degişli welaýatyň, etrabyň, şäheriň saýlaw topary saýlawlaryň geçirilmegine azyndan iki aý galanda onuň geçiriljek gününü

belleyär, saýlawlar şu Kanuna laýyklykda geçirilýär.

2. Eger-de Geňeşiň çykyp giden agzasynyň saýlaw okrugsy öz çägi boýunça saýlaw uçastogynyň çägi bilen deň ýa-da ondan kiçi bolsa, onda etrapdaky şäheriň, şäherçäniň, geňeşligiň saýlaw toparynyň wezipesini hem uçastok saýlaw topary ýerine ýetirýär, onuň düzümini degişli Geňeş tassyklaýar.

3. Halk maslahatynyň, Geňeşiň agzalarynyň ygtyýarlyk möhletiniň tamamlanmagyna alty aýdan az wagt galanda halk maslahatynyň, Geňeşiň agzasy çykyp giden wagtynda, saýlawlar geçirilmeýär.

IX bap. Saýlawlary möhletinden öň geçirmek. Dolandyryş-çäk gurluşyň üýtgemegi bilen saýlawlary geçirmek

52-nji madda. Halk maslahatynyň, Geňeşiň agzalarynyň saýlawlaryny möhletinden öň geçirmek

Döwletde we jemgyýetde bolup geçýän özgertmeler bilen baglanyşykly halk maslahatynyň, Geňeşiň agzalarynyň saýlawlary möhletinden öň, olaryň ygtyýarlyk möhleti dolmazdan ozal geçirilip bilner. Halk maslahatynyň, Geňeşiň agzalarynyň saýlawlaryny möhletinden öň geçirmek Türkmenistanyň Mejlisi tarapyndan belleniýär we şu Kanuna laýyklykda geçirilýär.

53-nji madda. Dolandyryş-çäk gurluşyň üýtgemegi bilen halk maslahatynyň, Geňeşiň agzalarynyň saýlawlaryny geçirmek

1. Eger-de dolandyryş-çäk gurluşyň üýtgemegi netijesinde degişli halk maslahatynyň, Geňeşiň düzümi sany Türkmenistanyň kanunçylygynyň talaplaryna laýyk gelmezligi bilen baglylykda öz işini amala aşyryp bilmese, onda şol halk maslahatynyň, Geňeşiň agzalarynyň täze saýlawlary geçirilýär.

2. Halk maslahatynyň, Geňeşiň agzalarynyň saýlawlaryny Türkmenistanyň Mejlisi welaýatyň, etrabyň, şäheriň, etrapdaky şäheriň, şäherçäniň, geňeşligiň döredilen ýa-da araçäkleriniň üýtgedilen gününden beýläk üç aýdan gijä goýman belleyär, saýlawlar şu Kanuna laýyklykda geçirilýär.

54-nji madda. Şu Kanuny güýje girizmek

1. Şu Kanun resmi taýdan çap edilen gününden güýje girýär.

2. Şu Kanunyň güýje giren gününden başlap, şu aşakdakylary güýjüni ýitiren diýip hasap etmeli:

1) 2005-nji ýylyň 25-nji oktyabrynda kabul edilen "Welaýat halk maslahatynyň agzalarynyň saýlawlary hakynda" Türkmenistanyň Kanunyny (Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň resmi namalarynyň Ýygındysy, 2005 ý., HM-91);

2) 2005-nji ýylyň 25-nji oktyabrynda kabul edilen "Etrap, şäher halk maslahatynyň agzalarynyň saýlawlary hakynda" Türkmenistanyň Kanunyny (Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň resmi namalarynyň Ýygındysy, 2005 ý., HM-89);

3) 2006-njy ýylyň 26-njy sentýabrynda kabul edilen "Etrap, şäher halk maslahatynyň agzalarynyň saýlawlary hakynda" Türkmenistanyň Kanunyna üýtgetmeler girizmek hakynda" Türkmenistanyň Kanunyny (Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň resmi namalarynyň Ýygındysy, 2006 ý., HM-92);

4) 2006-njy ýylyň 2-nji noýabrynda kabul edilen "Etrap, şäher halk maslahatynyň agzalarynyň saýlawlary hakynda" Türkmenistanyň Kanunyna üýtgetmeler girizmek hakynda" Türkmenistanyň Kanunyny (Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň resmi namalarynyň Ýygyny, 2006 ý., HM-93);

5) 2007-nji ýylyň 17-nji martynda kabul edilen "Türkmenistanyň käbir kanunçylyk namalaryna üýtgetmeler we goşmaçalar girizmek hakynda" Türkmenistanyň Kanunynyň II we IV böleklerini (Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 2007 ý., № 1, 27-nji madda);

6) 2007-nji ýylyň 3-nji iýulynda kabul edilen "Türkmenistanyň käbir kanunçylyk namalaryna üýtgetmeler we goşmaçalar girizmek hakynda" Türkmenistanyň Kanunynyň IV we VI böleklerini (Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 2007 ý., № 3, 54-nji madda);

7) 2008-nji ýylyň 23-nji oktyabrynda kabul edilen "Türkmenistanyň käbir kanunçylyk namalaryna üýtgetmeler we goşmaçalar girizmek hakynda" Türkmenistanyň Kanunynyň II we IV böleklerini (Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 2008 ý., № 4, 65-nji madda);

8) 2009-njy ýylyň 18-nji aprelinde kabul edilen "Geňeş agzalarynyň saýlawlary hakynda" Türkmenistanyň Kanunyny (Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 2009 ý., № 2, 35-nji madda).

**Türkmenistanyň
Prezidenti**

**Gurbanguly
Berdimuhamedow**

Aşgabat şäheri.

2010-njy ýylyň 25-nji sentýabry.

№ 138-IV.

Symfony\Component\HttpFoundation\File\Exception\FileNotFoundException: The file "C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTMP\www\public\Halk maslahatlarynyň we Geňeşleriň agzalarynyň saýlawlary hakynda.doc" does not exist in file C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTMP\www\vendor\symfony\HttpFoundation\File\File.php on line 36

```
#0 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTMP\www\vendor\symfony\HttpFoundation\BinaryFileResponse.php(94): Symfony\Component\HttpFoundation\File\File->__construct('C:\\Users\\Admini...')
#1 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTMP\www\vendor\symfony\HttpFoundation\BinaryFileResponse.php(52): Symfony\Component\HttpFoundation\BinaryFileResponse->setFile('C:\\Users\\Admini...', 'attachment', false, true)
#2 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTMP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Routing\ResponseFactory.php(165): Symfony\Component\HttpFoundation\BinaryFileResponse->__construct('C:\\Users\\Admini...', 200, Array, true, 'attachment')
#3 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTMP\www\app\Http\Controllers\ActController.php(35): Illuminate\Routing\ResponseFactory->download('C:\\Users\\Admini...')
#4 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTMP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Routing\Controller.php(54): App\Http\Controllers\ActController->export_word('36780')
#5 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTMP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Routing\ControllerDispatcher.php(45): Illuminate\Routing\Controller->callAction('export_word', Array)
#6 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTMP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Routing\Route.php(262): Illuminate\Routing\ControllerDispatcher->dispatch(Object(Illuminate\Routing\Route), Object(App\Http\Controllers\ActController), 'export_word')
#7 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTMP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Routing\Route.php(205): Illuminate\Routing\Route->runController()
```

```
#8 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Routing\Router.php(721): Illuminate\Routing\Route->run()
#9 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(128): Illuminate\Routing\Router->Illuminate\Routing\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#10 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\app\Http\Middleware\Check.php(30): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#11 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): App\Http\Middleware\Check->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#12 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\app\Http\Middleware\Locale.php(27): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#13 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): App\Http\Middleware\Locale->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#14 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Routing\Middleware\SubstituteBindings.php(50): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#15 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Routing\Middleware\SubstituteBindings->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#16 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Foundation\Http\Middleware\VerifyCsrfToken.php(78): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#17 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Foundation\Http\Middleware\VerifyCsrfToken->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#18 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\View\Middleware\ShareErrorsFromSession.php(49): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#19 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\View\Middleware\ShareErrorsFromSession->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#20 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Session\Middleware\StartSession.php(121): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#21 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Session\Middleware\StartSession.php(64): Illuminate\Session\Middleware\StartSession->handleStatefulRequest(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Illuminate\Session\Store), Object(Closure))
#22 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Session\Middleware\StartSession->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#23 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Cookie\Middleware\AddQueuedCookiesToResponse.php(37): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#24 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Cookie\Middleware\AddQueuedCookiesToResponse->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#25 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Cookie\Middleware\EncryptCookies.php(67): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#26 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Cookie\Middleware\EncryptCookies->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#27 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(103): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#28 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Routing\Router.php(723): Illuminate\Pipeline\Pipeline->then(Object(Closure))
#29 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Routing\Router.php(698): Illuminate\Routing\Router->runRouteWithinStack(Object(Illuminate\Routing\Route), Object(Illuminate\Http\Request))
#30 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Routing\Router.php(662): Illuminate\Routing\Router-
```



```
>runRoute(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Illuminate\Routing\Route))
#31 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Routing\Router.php(651): Illuminate\Routing\Router-
>dispatchToRoute(Object(Illuminate\Http\Request))
#32 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Foundation\Http\Kernel.php(167): Illuminate\Routing\Router-
>dispatch(Object(Illuminate\Http\Request))
#33 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(128): Illuminate\Foundation\Http\Kernel-
>Illuminate\Foundation\Http\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#34 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\livewire\livewire\
src\DisableBrowserCache.php(19): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\
{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#35 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Livewire\DisableBrowserCache-
>handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#36 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Foundation\Http\Middleware\TransformsRequest.php(21): Illuminate\
Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#37 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Foundation\Http\Middleware\ConvertEmptyStringsToNull.php(31):
Illuminate\Foundation\Http\Middleware\TransformsRequest->handle(Object(Illuminate\
Http\Request), Object(Closure))
#38 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Foundation\Http\Middleware\
ConvertEmptyStringsToNull->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#39 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Foundation\Http\Middleware\TransformsRequest.php(21): Illuminate\
Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#40 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Foundation\Http\Middleware\TrimStrings.php(40): Illuminate\Foundation\
Http\Middleware\TransformsRequest->handle(Object(Illuminate\Http\Request),
Object(Closure))
#41 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Foundation\Http\Middleware\
TrimStrings->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#42 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Foundation\Http\Middleware\ValidatePostSize.php(27): Illuminate\
Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#43 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Foundation\Http\Middleware\
ValidatePostSize->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#44 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Foundation\Http\Middleware\PreventRequestsDuringMaintenance.php(86):
Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\
Request))
#45 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Foundation\Http\Middleware\
PreventRequestsDuringMaintenance->handle(Object(Illuminate\Http\Request),
Object(Closure))
#46 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\fruitcake\laravel-
cors\src\HandleCors.php(38): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\
{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#47 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Fruitcake\Cors\HandleCors-
>handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#48 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Http\Middleware\TrustProxies.php(39): Illuminate\Pipeline\Pipeline-
>Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#49 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Http\Middleware\TrustProxies-
>handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#50 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(103): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\
Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#51 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Foundation\Http\Kernel.php(142): Illuminate\Pipeline\Pipeline-
>then(Object(Closure))
#52 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
```

```
src\Illuminate\Foundation\Http\Kernel.php(111): Illuminate\Foundation\Http\Kernel-  
>sendRequestThroughRouter(Object(Illuminate\Http\Request))  
#53 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\public\index.php(52):  
Illuminate\Foundation\Http\Kernel->handle(Object(Illuminate\Http\Request))  
#54 {main}
```